

૩૨
વત્રીસાના વાં. ડની બુમો.

આપણા પ્રાંતના લોકોને જાણ થવા વાસ્તે
ખનાવનાર

વ્યાસ ઇચ્છાશંકર અમથારામે
છપાવી પ્રસિદ્ધ કરી.

આ યોપડી સન ૧૮૬૭ ના રૂપ મા આકૃષ્ટ પ્ર.
માણે ગ્રંથ સ્વામીત્વના સરવે હક રાખેલા છે માટે
ખનાવનારની રજા સિવાય કોઈએ છાપવી અગર
છપાવવી નહો.

અમદાવાદમા

મામાની હવેલીમધે યુ. પ્રિં. અને જ. એ.
કંપનીના પ્રેસમાં રણછોડલાલ ગંગારામ છાપી.

સંવત ૧૯૩૧—સને ૧૮૭૫

કીમત બે આના.

વત્રીસાના બીગાડની બુમો. ૨૩૬

દોહરો.

બત્રીસે બીગાડીઉ, ખોટો કરીઓ એકામદાવાદ
રાજનગરને રોળીયું, ઝાઝી થઈ અધરૂં
રાગ પરજ.

દેવ કોપ ફુનીઆમાં થયોરે,
ધણા જનનો માણજ ગયોરે.

૨૩.

આરાધના ધરિની કરોને,
સારદા વસળે મુખ;
રાજનગરની રધયિતને માથે,
ફુનીઆને પ્રમટ્યું ફુઃખ.

દેવ કોપ૦ ૧

સંવત આગણીસ બત્રીશો,
વરસ વિક્રમનું ફેલાય;
ભાગ ભેગે માસ આવ્યો બાદરવો,
પાંચ મંગળ ભેમાં થાય.
સંને પંચોતેરની સાલે,
સપ્તેખર સારો માસ;

દેવ કોપ૦ ૨

તારીખ એકવીસમીએ હવજ ફાળી,
તાજી બીધી તપાસ.

દેવ કોપ૦ ૩

(૨)

અસાડ માસમાં આંખો તણાવી,

મુળગો આંખો નહીં;

સાવણમાં સોડ તાંણી મુતો,

કો કહે વરસાદ કહી.

દૈવ કોપ૦ ૪

સાંકડીશેરીમાં સોનીના દીલમાં,

માતાજી તતખર થઈ;

વ્યાસને અંગાજી આંખાં હુધાડે ખડકે,

તારે સોનીની સટકી ગઈ.

દૈવ કોપ૦ ૫

પછે શહેર ઉજાણી સાહેબે કહાડી

માતાની અતીશ અપાર;

બાધરવા સુદ પડવે ને દીવસે,

પીતા થયા તદ્ધિાર.

દૈવ કોપ૦ ૬

હસિનમાંથી ચઢી ચઢીને,

આંખો આંખો માસ;

ગંગાજી ગાંડાં થઈ ખેડાં,

ઉછળવાની અભ્યાસ.

દૈવ કોપ૦ ૭

વીજળાને વા કોરણ વરસાદ,

કાટકા થાય કકડાટ;

ઉત્તર દીશામાં અતીશ વરસ્યો,

ગાંબો ધણો ગગડાટ.

દૈવ કોપ૦ ૮

અમદાવાદની સાલ્મમતીમાં,

અતીશ પુર અપાર.

નરનારી જઈ નીરજે નદીએ,

વીંધે કરે વીચાર.

દૈવ કોષ ૮ ૬

માંહે માંહે એક એકને કહેતા,

પુલ પર ઉભા રહી ;

હૈશી વરસ મુજને થવા આબ્યાં,

પુરનું પાણી હાવું નહીં.

દૈવ કોષ ૧૦ ૧૦

પુલ પર પેલે પાર ગયીતા,

જેવા લાખીણા લોક ;

કેજદારે ફરી હેઠા ઉતાર્યા,

સોને થાથે ગ્રાક.

દૈવ કોષ ૧૧ ૧૧

ખંદોખર પોલીસનો રાખ્યો,

ચઢવા ન્દેવા કોધને નહીં ;

ઓચીતો ઉથલાવી નાંખ્યો,

તરતજ ટુટ્યો તહીં.

દૈવ કોષ ૧૨ ૧૨

ત્રાસ પાંખીને ત્યાંથી નાઠા,

જેવા આબ્યા જે જન ;

પોલીસના બે માણસ પુરમાં,

કુખ્યા અષ્ટમી દિત.

દૈવ કોષ ૧૩ ૧૩

હેમાંનો એક માણસ આબ્યો,

આકુબ્બ બળ અપાર ;

ખીજ ખીચારાની ખખર નથી આવી,

સોતીતી તેની નાર.

દૈવ કોષ ૧૪ ૧૪

શહેરમાં પાણી સપાટે પેઠું, ખાનપર રાયખડ મંદી; ધણું મળખ ગરનાળેથી પેઠું, તરતજ આખું તહીં.	દેવ કોપ૦ ૧૫
પુલ પેહલો પાછાવાડીનો, કીધો સાફ મેદાન; લોક બાખીલાને હાંકી કહાડ્યા, પણ નવ નાસે નાદાન,	દેવ કોપ૦ ૧૬
કલેક્ટર કહે આ કોપ થોછે, જોયાં પાણીનાં ચીન્હ; બડાકા ભર ચડ્યા બદરપર, જોયું સુકી દુરખીન.	દેવ કોપ૦ ૧૭
પરીક્ષા પાણીની કીધી, હજી આવશે અપાર; જેમુ હોય ત્યાં બરો ઉચાળા, જાઓ દરવાજા બહાર.	દેવ કોપ૦ ૧૮
તાળાં તરત ધરમે અડકાવી, નાઠા લખને જીવ; ઉપરથી તો વરસાદ વરસે, આ શું થશે શીવ શીવ.	દેવ કોપ૦ ૧૯
રઓ રહેલાં રાતે પડતાં, ધધડાટ ધણેરા થાય;	

(૫)

ચગરાયાથી ચીસો પાડે,

કો કોને કહાડવા જાય.

દૈવ કોપ૦ ૨૦

પખાલી પટાવાળા પોલીસ,

બાવચાં બહુ નીરવાણુ ;

તાઈ તરકડાં ટળવળ કરતાં,

ધાંચો મોચીનો વાળ્યો ધાણુ.

દૈવ કોપ૦ ૨૧

પછે પારશીને પાણીએ પકડ્યા,

અંગલા પાડ્યા બહુ ;

તાળં કરાવેલાં તરતજ તોડ્યાં,

કોનાં કોનાં હું કહું.

દૈવ કોપ૦ ૨૨

કારંભમાં ધણો કેરજ વાળ્યો,

કુકળાટ કરે કલપાંત ;

બાર ફૂટ બારણું ઉંચું મંચરજીનું,

બારે જોની જાંત.

દૈવ કોપ૦ ૨૩

ચારે બાજુથી માર પાણીનો,

અંગલામાં વાગ્યો બહુ ;

પાણીના મોજા ઉંચા અતી ઉડે,

કેઈ કેઈ રીતનું કહું.

દૈવ કોપ૦ ૨૪

આજી બાજી પારશીના અંગલા,

ધણું પાણી થયું ધેર ;

નવરોજી શઃ અંગલામાં નોતા,

વળીઓ તાંહાં કાજો કેર.

દૈવ કોપ૦ ૨૫

(૬)

કાવશજી મંચરજી કારંજવાળા,
 તપો અંધવ્યો તરત;
 રાત અંધારી બયાનક બારી,
 સૌની લેવા ચાલ્યા સરત. દેવ કોપ૦ ૨૬
 ઘણી તસતી એ શેઠને પોંચી,
 માણસો તરનારા લઈ;
 પાંચ પચાસ આપવાના કરીને,
 દસ ગણા દામજ દઈ. દેવ કોપ૦ ૨૭
 ઘણા ઘણા જીવ ધરમાં બચાવ્યા,
 તપો લઈ ફરીઆ બજાર;
 પીપનો તપો જીવતદાન આપો,
 એમ કરતા સૌ પોકાર. દેવ કોપ૦ ૨૮
 પોતાના અંગલામાં બાવીને,
 દુઃખીઆને દવા પાઈ;
 પોતાને મુકામે સુખમાં સુવાડ્યા,
 બચાવ્યાં જઈ ધાઈ ધાઈ. દેવ કોપ૦ ૨૯
 પારકુ પોતાનું એ વેળા ન ગણ્યું,
 સાસી રીતે ક્ષીં સુખ;
 બહુ બહાફરી હીંમત અતીસે,
 દોલમાં વેઠ્યાં દુઃખ. દેવ કોપ૦ ૩૦
 હીંદુ કે મુસલમાન જો આદે,
 પારશી પુરણ પ્રીત,

(૭)

ગરીબ બીચારાના જન બચાવ્યા,
રૂડી કીધી ધણી રીત. દેવ કોપ૦ ૩૧

બાદશાહી મુકામ પોતાનો મોહાટો,

ભાંયરામાં જળ ભરપુર ;

એ ગંગલાને ઈજા કાંઈ નાવી,

નરખી જોયાં સૌએ નુર. દેવ કોપ૦ ૩૨

સુવા બેસવા અંત જળ આપ્યાં,

કીધાં પરમારથ કામ ;

દુઃખીઆ જીવને સુખીઆ કીધા,

રહેશે અવીચળ નામ, દેવ કોપ૦ ૩૩

વીપત પડી વદ આઠમને દિને,

નોમ આંધું પાંછું નીર ;

ઉચાળા અમદાવાદથી ઉપાડ્યાં,

કચમ કરી રાખે ધાર. દેવ કોપ૦ ૩૪

ભુવા કુવા જેવા પડીઆ,

લોકોના ધરને મહી ;

સુવા બેસવાના કાંઈ બગડ્યાં,

કુવા ડળી ગયા કહી. દેવ કોપ૦ ૩૫

વાધરીના જેમ પાકેલા આરીઆં,

મુળગોં ન હોયે માલ ;

ફટ દઈ જેમ ફસકી જાયછે,

હેવા ધરનાં હવાલ. દેવ કોપ૦ ૩૬

ધમિરતો કંઈ જિંચી હવેલી,
ઓઠલા વાળીઝમપાર ;
બાગ બગીચાં બંગલા કંઈના,
પડીઆ ઠારો ઠાર.

દૈવ કોપ૦ ૩૭

કંઈના ડળીયાં વળીયાં નળીયાં,
મળીયાં માણસની પેર ;
દૈવે દાવો ફુનીઆ પર દાખ્યો,
કીમા વરસનું વાળું વેર.
જ્યાં જીવે ત્યાં જળ જળ દેખે,

દૈવ કોપ૦ ૩૮

ફટકારે પડતી ફાળ ;
ક્યાં જઈને હવે નાસી જઈયું,
થાસે પ્રલેકાળ.

દૈવ કોપ૦ ૩૯

માધવપદ્મ મુજગું રહું નહી,
વહુપારી કેરા વાસ ;
બારડોલ પડું તો બેસી ગયુંછે,
હઠીપરામાં નાસા નાસ.

દૈવ કોપ૦ ૪૦

કુલપડતો ફસાઈ ગયુંને,
ગાંસડીઓ ફની રોળાઈ ;
મોટા માલ તણાયા જળમાં,
નાહાસે સૌ ધાઈ ધાઈ.

દૈવ કોપ૦ ૪૧

રવા ગોળના મળી મયાને,
ખાંડની ખેળો ધઈ ;

ધીના કુલ્લાં કાચખા નેવા,
તણાંયાં જળને મધિ.

૧૦ દૈવ કોપ૦ ૮૨

દેડકાં નેવાં નાળીએર દોડે,
કીધાં સરવે સ્વચ્છ ;
કાચના કમાડ હેલકારે હાલે,
મોહાટાં નેવા મછ.

દૈવ કોપ૦ ૪૩

વહાણના નેવા પેટી પટારા,
તાળાં દીધ્યાં તહીં ;

ઉછળતાં ઉપડતાં ચાલે,
કહોને આ જાણે કહીં.

દૈવ કોપ૦ ૪૪

માત્ર લોકોના બારે બારે ;
જળમાં તણાંયા જાય ;
વેહુ બાકુજ થઈ જુમો પાડે,
નજરે તો નવ જોવાય.

દૈવ કોપ૦ ૪૫

બંદરે જેવું બારે બન્યું તું,
બરતા બારે માલ ;

કરમે કાટલા રહ્યા દબાઈ,
હેવા સડતા હવાલ,

દૈવ કોપ૦ ૪૬

ઉથલાવી પાડ્યાં અંબાજીને,
જાણવા નેવો જોગ ;

અંબાજીથી ગંગાજી વધીયાં,
તે આજણના મળ્યા ભાગ.

૧૧ દૈવ કોપ૦ ૪૭

વૃહપારી વીધ વીધના રોયા,

યયું જગતમાં જાણુ ;

તુંગરને તો તાજ રાખ્યા,

ગરીબનો વાળ્યો ધાણુ.

દૈવ કોપ૦ ૪૮

સકંચા સામટા સુવાડ્યા,

ઝપાટે વાગ્યાં ઝાડ ;

પાણીના જેવું જોરે નહી કાંઈનું,

પાડી નાખ્યા કાંઈ પહાડ.

દૈવ કોપ૦ ૪૯

લોકોની ખુશી લાગેણી ચાલે,

દાઝમાં ગંગા દીસ ;

હુનાં પાણી ઉકળતાં વાળ્યાં,

માટે ચડી મન રીસ.

દૈવ કોપ૦ ૫૦

ધણાં ધણાં ધરનાળાં તોડ્યાં,

દો દસ દીધી દોટ ;

ગાયકવાડની ગાજે હવેલી,

તેમી ત્યાં તોડ્યો કોટ.

દૈવ કોપ૦ ૫૧

ધરમથાળાઓ ધસી ધરણીમાં,

રોસન પરની તમામ ;

કાચી ઇંટો ચણેલી ચોપાસે,

ડુલ્યા સરવે દામ.

દૈવ કોપ૦ ૫૨

પુલના ઉપર પાણી ફરીયાં,

કાંપમાં વાળ્યો કેર ;

(૧૧)

સોલજર સધળા સામટા નાકા,

જાણીને ઝાઝું ઝેર.

દૈવ કોપ ૦ ૫૩

શેહર મધે મુખમાં નવ સુતા,

નહાના મોટા કોઈ;

ઓ પાણી આંધું ઓ પાણી આંધું,

રૈયત સરવે રોઈ.

દૈવ કોપ ૦ ૫૪

ટ્રેનિંગસ્કૂલમાં લોક સૌ પેઠા,

ભદરમાં ભરપુર;

માથે ગાંસડી બગલમાં બચક,

બાળક રાખ્યાં ઉર.

દૈવ કોપ ૦ ૫૫

કન્યાસાળામાં કાઠી ભરાઈ,

જોઈ જોઈ હસતા લોક;

મીસનસ્કૂલમાં માણસ આપ્યાં,

સમાવા સૌનો શોક.

દૈવ કોપ ૦ ૫૬

એ સ્કૂલના સાહેબની મક્કમ,

રહી ગયાં બંગલા માંહી;

કલકત્તર સાહેબે કસરતથી કાપ્યાં,

તાપો મુક્યો તંહી.

દૈવ કોપ ૦ ૫૭

ચોટા માંહી ચારે દિશાએ,

પાણી બરચાં બરપુર;

વેપારી લોક વલવલ કરતા,

નીરખી જોયાં નુર.

દૈવ કોપ ૦ ૫૮

પતાસાની પોજે પાણી આપું,

હવે રહેશે કેમબ્લાજ ;

નટવરલાલ શામલાલ લઈ સંટકા

વલવ કુળના માહારાજ.

દૈવ કોષ ૦ ૫૮

આચારજીમાં આવી વસિયાં,

આનંદ નહીં કંઈ ઉર ;

આવક સૌકો સામટા જીવે,

નરજી માહારાજનું નુર.

દૈવ કોષ ૦ ૬૦

સાખાસી સૌકો સ્વામીનારાયણને,

આપે અતીશે અપાર ;

હવેલી પોતાની ઉધાડી આપી,

આપા ખીચડીઓ તૈયાર.

દૈવ કોષ ૦ ૬૧

બે બે હજાર માણસ બરાબર,

પોતાના મંદીર મહી ;

કંકાશ કળેશ કોઈ નવ કરશે,

જીખા રહેવું નહીં.

દૈવ કોષ ૦ ૬૨

આવક વૈભવ કે શિવધર્મો,

હિંદુ કે મુસલમાન ;

એ સૌ લોકોને આશા આપી,

જીખ આખ્યાં ખાન પાન.

દૈવ કોષ ૦ ૬૩

વાયદાવાળા આવક સૌકો,

માડુવા ચવાણાં સંધી ;

બના માણસની ભુખો બાગી,
દીલમાં દીલાસા દઈ.

દેવ કોપ૦ ૧૪

મુનસીપાલના માણસ મોટા,
જેની નોહાતી જોડ;
શક્ટરી ગયો તેથી સાબર કોપી,
ખરી પડી ગઈ ખોડ.

દેવ કોપ૦ ૧૫

કલંકી કાળ રૂપે એ છોડી,
પાપણીએ લીધા પ્રાણ;
નામ ના આવડે સકટેટી કહે છે,
ખોલે વરવી વાણ.

દેવ કોપ૦ ૧૬

ફોજદાર ચારે પાસે ફરતા,
પોલીસેનું પાકું જોર;
જળમાં કોઈને જવા નવ દીધા,
ચઠ દઈ પકડે ચોર,

દેવ કોપ૦ ૧૭

માણેકલાલ ને અમથા જમાદાર,
જે જણ જો બહાદુર;
દરીઆપર ધરીએ રજાતા,
હોમત હેડે ડર.

દેવ કોપ૦ ૧૮

નાગરદાસને નયણે નીરખ્યા,
રામજી ગુલાંમહુસન;
મનમુખરામની મહેનત જોઈને,
રેમત થઈ પરસન.

દેવ કોપ૦ ૧૯

નંદલાલ લલુબાઈલાયક,

સૈયદ હુસન બાઈ;

તાતાસાહેબ દો દીશાએ દોડે,

ફરતા તે ધાઈ ધાઈ.

દૈવ કોપ૦ ૭૦

ધન્ય ધન્ય હું કલકટરેમે કહુંછું,

ચેતાબા સમજા લોક;

ફરી ફરી આખો દિન રાત્રી,

સમાવે સૌના શોક.

દૈવ કોપ૦ ૭૧

શાપર દરવાજો ચ્યારે સાહેબ,

ખારેકોલની મેહનત બહુ;

ખાવા બુડતા બે ચાર બચાબ્યા,

તરદો કેટલી કહું.

દૈવ કોપ૦ ૭૨

માથે ગોળો મુકી દોરજ બાંધ્યો,

ઉપાય કીધા અપાર;

તરત જઈ તાણીને લાબ્યા,

ખાવાને કહાડ્યા બહાર.

દૈવ કોપ૦ ૭૩

બીજી ફરી ખાવાને તેડવા,

તરત થયા તૈયાર;

હલકારે ઝાડ ઉચત્રાવ્યા પાડ્યું,

પડ્યા વેણ મોઝાર.

દૈવ કોપ૦ ૭૪

દીપોટી દલમાં બહુ સજા,

બીજી જૈયતની તપાસ;

(૨૫)

પુર પાણી આગળ તેનું ન આણું,
તે પણ પામ્યા ત્રાસ.

દેવ કોપ૦ ૭૫

રાયખડને તો રોળી નાખ્યું,
જખડું ને જમાલપુર ;
ખાનપર ખહુ જારી નાખ્યું,
લોક કરે જુર જુર.

દેવ કોપ૦ ૭૬

હનમાનને ઉચલાવી પાડ્યા,
માહાદેવનું કહાડ્યું મૂળ ;
સાપરને સામઠું સુવાડ્યું,
દરીઆપર રહ્યું દૂર.

દેવ કોપ૦ ૭૭

ઉચાળા બરી ઊંચે વસતા,
માતં તાત ને વીર ;
મસીદમાં મુસલમાન આબ્યા,
ત્યાં પણ આબ્યાં નીર.

દેવ કોપ૦ ૭૮

સારંગપરમાં મુસવાડે પાણી,
પેઠું ધરનાળા માંહી ;
ખખડાર ખાડીઆના લોકો,
તેની તો હીમત ગઈ.

દેવ કોપ૦ ૭૯

મહેતા મુસ્લી માસ્તર મહોટા,
કરમાં કોદાળા લેઈ ;
નીરને કાળે નીકો ખોદાવે,
પાસે ત્યાં ઉભા રહી.

દેવ કોપ૦ ૮૦

- ખારોખાર પાણી કહાડવાનો,
 કુરિયો કેવો ઉપાદ્ધ;
 તળિયાનો પોળમાં ટેલીઓ ફરીઓ,
 ધર ધરનું માણસ જાય. દેવ કોપ૦ ૮૧
- ધર અડકાવી ઉચાળા ભરીઓ,
 ગયા ગોમતીપર ગામ;
 દો દીશાએ દોડા દોડ કરતા,
 ગામમાં ન મળ્યા ધામ. દેવ કોપ૦ ૮૨
- કોઈના સ્ટેશન ઉપર ઉચાળા,
 કોઈ ખેડા ગાડી માંહી;
 જો જીવીશું તો પાછા આવીશું,
 રહેવું અહીંઆ નહી. દેવ કોપ૦ ૮૩
- કોઈ કપાળે કર દેઈ ખેડા,
 રોઈ રોઈ કાહાડી રાત્રી;
 પાંચ હજાર ધર પડીઆ રાતે,
 પછે થયો પરભાત. દેવ કોપ૦ ૮૪
- દોઢ કોડનું નુકશાન નીરખ્યું,
 ગણી જોયું મન મહી;
 ગંગાજની ખેડમાં સૌ જીડ્યા,
 વહેપારીની વલે થઈ. દેવ કોપ૦ ૮૫
- કુખમાં પાણી બિજવી દેતા,
 ડરતા ન દીલમાં કાંઈ;

કુધના કુધમાં દામ રજાને,

પાણીના પાણી માંઈ.

• દેવ કોપ૦ ૮૬

ચોખામાં ચુનો ભિળવતા,

દાળમાં પાણીને તેલ ;

કપટ કર્યો તેથી ચપટ થઈ બેઠા,

હવે ઈશ્વરનો ખેલ.

દેવ કોપ૦ ૮૭

પીઠુ થયુ કાગડા પીઠ જીવું,

ખાસ બજાર ખાવા ધાય ;

નરખી નરખી સૌ નીશાશા મુકે,

મુખે બોલે હાય હાય.

દેવ કોપ૦ ૮૮

ધર્મ ચોખા દાળ બાજરી બહુની

મગ, મડ ચણાનું માન ;

ગંધાઈ ઉઠ્યું ઉગ્યા ઝવેરા,

લાખોમણ બગડ્યું ધાન. !

દેવ કોપ૦ ૮૯

ઓગણીશામાં અંન છુટાયું,

બેઠે બોલ્યું ખાવોસ ;

ઠરી ઠામ લોકો નવ બેઠા,

ચોવીસે પડાવી ચીસ.

દેવ કોપ૦ ૯૦

બત્રીસામાં તો બીગાડ બહુનો,

ધરખોળ ધાલ્યું ધરણ ;

કુનીઆનું કુખ નથી દેખાતું.

ચતુરનાં બાગ્યાં ચરણ.

દેવ કોપ૦ ૯૧

કોઠે નદીને કોટ હોવાથી,
રહું સખામત સેહરે ;
કોટ ન હોતતો જોત સહુ જન,
વરતાત કાજો કેર.

દૈવ કોપ૦ ૯૨

વધામણા ઘણાં ગયાં ગંગાધે,
ગાતાં વાતાં અપાર ;
ધધિરી સાહ કરો સહુ જનની,
ઉગારજો નરનાર.

દૈવ કોપ૦ ૯૩

સરકારને સાબાશી આપુ,
કરવાં પુન્યનાં કામ ;
ગરીબના ઘર બાંધવ કાજે,
આપવો અડધો દામ.

દૈવ કોપ૦ ૯૪

જીવ દયા પ્રતીપાળ જે આવક,
પ્રેમાભાઈ વીજ્યાત

જે સંગભાઈ ઉમાભાઈ આદે,
શેઠ મગનભાઈ પ્રજ્યાત.

દૈવ કોપ૦ ૯૫

રૂડા રણજોડ ભાઈ બેચરદાસ,
રૂડે છે જોની રીત ;

દત્તપતભાઈ બગુભાઈ આદે,
પુન્ય ઉપર બહુ પ્રીત.

દૈવ કોપ૦ ૯૬

ગોપાળરાવ બોળાનાથ આદે,
વાંસાર કરીએ મંત ;

(૧૯)

- અંબાલાલ મહીપતરાંમ મોટા,
ગરીબને આપે અંન. દૈવ કોપ૦ ૬૭
- બચંકર ભારે રેલ આવીતી,
અમદાવાદમાં અપાર;
મુંબાઈના શેઠીઆ સૌ મોટા,
તેણે કર્યો વીચાર. દૈવ કોપ૦ ૬૮
- ન્યુસપેપર વાંચીને નીરખ્યાં,
દીઠાં બારે દુઃખ;
સભા કરી સૌ સામટા મળીઆ,
સાર કરવું સુખ. દૈવ કોપ૦ ૬૯
- ફૂંડની યાદી ફરી સભામાં,
હુશ અતીશ અપાર;
કોઈએ હજાર પંદરસે બરીઆ,
કોઈએ બધે હજાર. દૈવ કોપ૦ ૧૦૦
- પારશી બાટીઆ ખોળ ને પારેખ,
દીલના ને હિદાર;
રકમો રૂડી ભારે બરેસા,
ઉતમ મદદ અપાર. દૈવ કોપ૦ ૧૦૧
- શેઠ દીનસાળ પોટી પોતી,
ધરમના કામના ધાય;
શેઠ માણકળ પોટી છે મોક્ષ,
કાવસળ ફરામળ કહેવાજા. દૈવ કોપ૦ ૧૦૨

વરજીવન દાસ નરોત્તમ નીરમળ.

મોટા માધવદાસ,*

વંદરાવનદાસ પુરશોતમ પોતે,

હેતે ધણા હુલાસ.

દૈવ કોપ૦ ૧૦૩

થેઠ સુંદરદાસ મુળજી મોટા,

તાળછે તાપી દાસ,

નાનજી મોરારજી માહાલે,

પ્રસીધ પોતે પાસ.

દૈવ કોપ૦ ૧૦૪

જીવરાજ બાલુ કુંડમાં આલુ,

વિશ્રામ માધવજી નો મત;

વીજ ભુખણદાસ ઠાકોરદાસ ઠરીઆ,

ને ખાલ્યા તે સત.

દૈવ કોપ૦ . ૧૦૫

ખુશાલદાસ ધેનાબાઈ આદે,

રામજી પુરશોતમ;

રામજી માધવજીના મનમાં,

શાણી વાતોમાં સમ.

દૈવ કોપ૦ ૧૦૬

લક્ષ્મીદાસ ખીમજી ખખરદાર,

મોરારજી ગોકુળ ગુણ ગાઈ;

કાવસજી જાંઠાંગીરજી જોડે,

વળી બેહરામજી જીજીબાઈ.

દૈવ કોપ૦ ૧૦૭

સોરાબજી શાહપુરજી સારાં,

ને રાજા પીરબાઈ પ્રસિદ્ધ;

મંચેરુ નવરોરુ મોટા.

રૂડીછે જેની રીધ.

• દેવ કોપ ૧૦૮

ધરમશી પુળ બાઈ પોતે,

કેવા કેશવરુ નાએક;

ખટાઉરુ મકનરુ મોટો,

લક્ષણવંત લાએક.

દેવ કોપ ૧૦૯

વાહારીઆરુનાં મોટાં મોટીબાઈ,

પારશી પુર પ્રખ્યાત;

નસરવાનરુ માણુકરુ પીટી.

વાંવેકે સૌનો વિચાર.

દેવ કોપ ૧૧૦

વીજભુખણદાસ આતમારામ બાઈ,

જેશમબાઈ નારણદાસ;

ઉતાવળા હીમતભેર આવ્યા,

રાજનગરમાં નીવાસ.

દેવ કોપ ૧૧૧

હાવી આકૃતમાં આ વેળા આવી,

સમાવ્યા સૌના શોક;

પરઉપકાર કર્યો પરમારથ,

ધન ધન મુંબાઈના શોક.

દેવ કોપ ૧૧૨

શુદ્ધીઆત્રી સૌ સભામળી ને,

નાણાં અતીશ અપાર;

સાઠ હજાર અવજી સાંભળીઆ,

ગવરનર મીઠીગ કરશે તૈયાર.

દેવ કોપ ૧૧૩

વીરક્ષેત્ર વડોદર વસ્તુ

ગુણશાળી ગોપાળ મજાર;

ગાયકવાડીના ગામ વિશે,

તા ટીપો થાય તૈયાર.

દૈવ કોપ૦ ૧૧૪

મુંબાઈ સુરત વળી વડોદર,

સૌએ રહેતા સાજ;

ધરમ કામમાં ધાઈ ઉઠેછે,

પરથમ પુનતા કાજ,

દૈવ કોપ૦ ૧૧૫

કલેક્ટરે શેઠ કાવસજીને,

અંન મગાવું હજીર;

ગરીબ લોકોને તમે વહેંચી સકશો.

નીરખ્યાં એવાં નુર.

દૈવ કોપ૦ ૧૧૬

નદી તેડનાં ગામ તણાયા,

બુખે મરે ને જન;

ગાડા ભરીને ગામ મોકલો,

કાપડની જોડે અંન.

દૈવ કોપ૦ ૧૧૭

સુતાર કડીઆ કુંભાર મજીર,

રોજ જો આછા અપાય;

દેવજીમાંથી ઠાળી નાંખેલાં,

તો પાછાં ધર અંધાય.

દૈવ કોપ૦ ૧૧૮

ધણા ધણા ગામ ગયા તણાઈ,

હતાં નદીને તીર;

લખખો જીવ તણાઈ ગયા કંઈ,
રહેશે તેને કેમ ધીર.

દૈવ કોપ૦ ૧૧૯

વળાદ કરાઈ ચાલોડા કોતરપર,
ધર પડાં ધણાં ધધડાટ;

રેલવેલ પડને શેહર કોટડા,
સાહાવાડી તાણું સસડાટ.

દૈવ કોપ૦ ૧૨૦

આસપર પીપળજ નવુ પડને,
પાલડી કાકરમાં પુર;

ટીળા મહીધરા તરતજ તાણ્યા,
નીરખાં સૌએ નુર.

દૈવ કોપ૦ ૧૨૧

રાયસા કોખા ભાટ સુધડપર,
બહુ ભારે જે ભાટ;

અચેરે વાડજને નવુપર,
પાંણી પુષ્કળના ઠાક.

દૈવ કોપ૦ ૧૨૨

કોચરખ પાલડી ને મોટેરા,
વાડને ઝાડનું નુર.

મીઠાખળી માદલપરામાંહી;
જમકૂળાઓ ગઈ જરૂર.

દૈવ કોપ૦ ૧૨૩

સાંણંદનાં ગાંમમાં સમાટો;
ઘોળકે ધુમ મચાઈ,

બહુ બીચારા ગામના લોકોનુ,
તરત ગઈ તણાઈ.

દૈવ કોપ૦ ૧૨૪

બકરો બળદ આઓને બેસી,

કેહેવાની નવ રહી વાત ; જે જન ગાડે ચડા તે બચીઆ, બાકી પોચુ ખંભાત.	દેવ કોપ૦	૧૨૫
બાત ગડદો પાટુ કોઈને મુકી, કાઠિયાઆં કચર ધાંણ ; સાથરોવાળી સુવાડ્યાં કંઈના.		
સામ અંતર નીરવાંણ.	દેવ કોપ૦	૧૨૬
મરીબના ઈશ્વર છે બેલી, મી હરો કરશે સુખ ; વારે વારે કુખ હાવું ન દેશે,		
કુર કરોને કુઃખ.	દેવ કોપ૦	૧૨૭
તરવાડી મેવાડા બાંમણ, રાજ નગર મોઝાર ; સોબોતી પોણ સુતારવાડાની,		
રેહતા તેણે ઠાર.	દેવ કોપ૦	૧૨૮
ઉપજ પ્રમાણે નીપજ કીધી, કવીઓ કીકર દાસ ; બહુ પ્રકાસની જીગતી બાંણે,		
ગુણ ગાએ ઇચ્છારામ બાસ.	દેવ કોપ૦	૧૨૯
એકસો ત્રીસમાં તાણુ કીધું, સાંબળતાં પોંચે કોડ ; બાસ ઇચ્છારામ કહે વીનવી,		
બાણી જે જે શ્રી રીણીહોડ.	દેવ કોપ૦	૧૩૦

(૨૫)

ગરબો.

માહા કોપ થયો તે કળી કાળમાં ને,
 સુરત શહેર બળયું તે અગ્નિ ઝાળમાં ને. એ રાગની.
 અમદાવાદમાં તે રેલ રોળ વાળીએને ;
 ગરોબ ગરબાને તો ફુનીઆમાંથી ટાળીયોને. ટેક.
 બાધરવા વદ અષ્ટમી સોદાંમણીને ;
 નીર નીરખીઆ રહીઅત ધબરાઈ ધણીને. અમદા ૦ ૧
 હાલો વરસાદ વરશ્યો મોહાટા પહાડમાંને ;
 જળ તાંણી લાવ્યુ ઝાઝા ઝાડમાંને. અમદા ૦ ૨
 તાવુ પાંણી આંબું તાળ ટેકમાંને ;
 પુલ પાડી નાંખ્યા ધડી એકમાંને. અમદા ૦ ૩
 બરપુરમાંતો ભુંગળાં બામી ગયાંને ;
 બુધમાં ડરાએલાં હડધાં અટકી રહાંને. અમદા ૦ ૪
 સાબરમતીનાં પાંણી પેઠાં સેહુરમાંને ;
 કોધ કારમો કરચો વળી વેરમાંને. અમદા ૦ ૫
 ધર મુકી જીવ બચાવવા બહુ બમણેને ;
 તેમ તેમ પાણી પુંડળ તેની થાયછેને. અમદા ૦ ૬
 કોઈનાં છાપરાં છળે છટકી મયાંને ;
 કોઈના અડધાં પડધાંને અટકી રહ્યાંને. અમદા ૦ ૭
 તાળ કરાવેલાં ટપોટપ ટુટીઆંને ;
 મોળી ધડા માગર ફટો ફટ ફટીઆંને. અમદા ૦ ૮
 કોઈની ધમારતો હવેલીઆ ઉંચી અડીને ;

- કોઈની પાસાભિર કોની લાંબી પડાળે. અમદા ૦ ૯
- બાગ બગીચાને બંગલા બેસી ગયાળે ;
- સાહેબ શેઠના હવાલ હુવા થયાળે. અમદા ૦ ૧૦
- કોઈ અગદાયાથી ચીસો પાડે ધણીજી ;
- બુધો પાડે વાતો મુણે કોણુ તે તણીજી. અમદા ૦ ૧૧
- રાંધ્યાં અંન પણ જંનકો જ મે નહીંજી ;
- રખે પાણી આવશે આપણે અંદીજી. અમદા ૦ ૧૨
- જીવ તાણુવે સૌ લોકોનો ટળટળેજી ;
- બાળક બુઢાં બેઠાં બીચારાં વળવળેજી. અમદા ૦ ૧૩
- અરૂ આંનપર રાવખડ રીલી નાંખીઉંજી ;
- સારા સાહાપુરમાં કોઈનુ નવ સાંખીઉંજી. અમદા ૦ ૧૪
- કેર કારંત્રામાં કરી ચોટે ચાલીઉંજી ;
- પતાસાની પોળ સુધી પાંણી આવીઉંજી. અમદા ૦ ૧૫
- મોહાટા માહારાજ સાંણા થઈ સટકી ગયાળે ;
- આવી આચારજીમાં તે તો રહ્યાળે. અમદા ૦ ૧૬
- મુળગુ માધવપર તો રહુ નહીંજી ;
- બારડોલપર તો બેસી ગયુંકે તહીંજી. અમદા ૦ ૧૭
- અંબાજીને ગંગાજી તો તેડી ગયાંજી ;
- પાડું દેહરૂ ને હુધાડાં એતો રહ્યાંજી. અમદા ૦ ૧૮
- કાંપમાં તે કેર કેવો વળતી વાળીઓંજી ;
- નાઠા સોજંનને સોકો પાડે તાળીઓંજી. અમદા ૦ ૧૯
- વાંણીઆ વેપારી લોકો મણા વળવળેજી ;

કરમે કાટલાં રહ્યાં તેથી કળકળે.	અમદા૦ ૨૦
કોઈ રેટેરન ઉપરે આવી રહ્યાને;	
કોઈ ગાડીમાં બેસીને ગામોમાં ગયાને.	અમદા૦ ૨૧
સુસવાટે સારંગપરમાં આઠ્યું ઘણું;	
જોરે કમતી નથી દેખાતું તે તણું.	અમદા૦ ૨૨
સાહેબ ખારડોલે મેહનત કરી બહુને;	
તરફી બીધી કલેક્ટરે કેટલી કહુને.	અમદા૦ ૨૩
નદી તીરે ગામ ઝાઝાં તાંણીઆંને;	
હાવાં ખાટાં ખરચ સીંઃ આંણીઆંને.	અમદા૦ ૨૪
ધાંચી મોચીનો ધાંણુ ઘણો વાળીઓને;	
ગરીબ કુંગાળને દુનીઆમાંથી ટાળીઓને.	અમદા૦ ૨૫
એક કોડ નવ લાખનુ નુકસાંનછેને;	
મોટી મુંબાઈને આ સમે સનમાંનછેને.	અમદા૦ ૨૬
મુંબાઈસુરત ભર્યે ખાત્રાસ બહુ કરીને;	
અંન કાળે ટીપો તુરત તાણ કરીને.	અમદા૦ ૨૭
શેઠ કાવસજીએ ખાલાસો તો બહુ કરીને;	
જાંન બચાવ્યા હીમત હેડે અતિ ધરાંને.	અમદા૦ ૨૮
હવે ઈશ્વરની પાસે માગુ એટલુંને;	
સુખ દેને દુખ દીધું હાય તેટલુંને.	અમદા૦ ૨૯
ગરબો ગાય સીજે ને સુણે બાવથીને;	
બાસે કીધી બુધીના બનાવથીને.	અમદા૦ ૩૦
સુણ્યા સાંબળ્યાથી દુખ દુર થાયછેને;	
દાસ વ્યાસ ઈછારાંમ ગુણ ગાયછેને.	અમદા૦ ૩૧

ગરબી.

ઓ જસોદાજી આવડો લાડકવાયોરે લાલન કીજીએ. એ રાગ
જધરેલ આવી અમદાવાદમાં ધરનો ધાણુજ વાળ્યો,
મોટા મનુશનો હૈયા કરો હરખજ સૌનો ટાળ્યો. ટેક.

સાખરમતીની શોભા બારી.

નાહાવા ધોવા જાએ નરનારી ;

તેથી રહેતા સૌ આણંદકારી.

જધ રેલ ૦ ૧

પેહેલી વરસાદે વાટ જોવરાવી,

કલેકટરે ઉજણી કરાવી ;

ખાહણુને લાડુ ખવરાવી.

જધ રેલ ૦ ૨

પછે ગંગાજી ગાજી ઉઠ્યાં,

ઊંજકારે પાણી બહુ છુટ્યાં ;

રૈયતના ઉપર અતી રૂઠ્યાં.

જધ રેલ ૦ ૩

પુત્ર ઉપર પુર જોવા આવ્યા,

લાખીણા લોકો બહુ કહાવ્યા ;

વાહાંત વધામણાં સૌ લાવ્યા.

જધ રેલ ૦ ૪

શહેર સઘળામાં પેહું પાણી,

લોકો સૌએ વાતો જાણી ;

હવે ક્યાં જધએ લેશે તાણી.

જધ રેલ ૦ ૫

આખી રાત ઉઝાટ હેડે કરતા,

ધીરજ મનમાં કોઈ નવ ધરતા ;

ફાનસ લેધને સૌએ ફરતાં.

જધ રેલ ૦ ૬

ધાંચી મોચીનો ધણો ધાણુ વાળ્યો,
હાવો દિવસ કદી નહોતો ભાળ્યો ;
કુનિયાંમાંથી તે દૂર ટાળ્યો.

જંધ રેલ૦ ૭

કોઈનાં છોખંધ છાપરાં ગયાં છટકી,
ઝાઝા જનને લીધા ઝટકી ;
કંઈ અડધાં પડધાં ને રહ્યાં અટકી.

જંધ રેલ૦ ૮

સૌના ઘરમાં પાણી પસીજી,
કુવા ભુવા પડ્યા તેથી પસીજી,
લોક જોવા જાય જે હોય રસીહી.

જંધ રેલ૦ ૯

રાતે લોકોનાં ઘર પડતાં,
દખાયા બહુ રૂદન કરતાં ;
વગર મોતે તે તો મરતાં.

જંધ રેલ૦ ૧૦

રાયખડને તો રોળી નાખ્યું,
સાહાપુરમાં કોઈનું નવ સાંખ્યું ;
માધવપરું બહું ભાંખ્યું.

જંધ રેલ૦ ૧૧

બારડોલપર તો બેશી મધું,
કુલપરામાં કોઈ નવ રહ્યું ;
અણધાર્યું આવું ક્યાંથી થયું.

જંધ રેલ૦ ૧૨

ગોળ ખાંડ તણી તો બેજો થઈ,
કાચબા જેવાં કુદ્યાં તરતાં તંઈ ;
અંબાજીને ગંગાજી ગયાં લઈ.

જંધ રેલ૦ ૧૩

દેડકાં જેવાં નાળીએર દેખાતાં ;
કાચ કમાડ જાણે મછ માતાં,
પેટી પટારા જાણે વહાણુ જાતાં.

જંધ રેલ૦ ૧૪

સકંચામાં દીધા સપાટા,
ધણા લોકોના ચાલે ગપાટા ;
ઝેરી જળે દીધા બહુ ઝપાટા.

જંધ રેલ૦ ૧૫

પાછલાવાડીનો પુલ તોડ્યો, તેનો થાંભલો દરખડતો દોડ્યો; આવી આ પુલનો સાથ અડ્યો.	જઘ	રેલ૦	૧૬
બે સીપાઈ પુરમાંહે પડીઆ. છોજેથી છાપરે જઈ અડીઆ ; એક આદમી એમથી જડીઆ.	જઘ	રેલ૦	૧૭
વેપારી માત્ર તો સૌ રોયા, માધવપરામાં ને જન મો'યા; ખરા લાભ લાખીણા તે ખોયા.	જઘ	રેલ૦	૧૮
ઘણાં ઘરનાળાં તોડી નાંખ્યાં, સારા જનતા તો નવ સાંખ્યાં; ખાવાને તેને નવ રાખ્યાં.	જઘ	રેલ૦	૧૯
કોટ તોડીને પાણી પેઠાં, કુખ ફરેળળ કેમ લાગે મીઠાં; ત્રણ દરવાજા આગળ બહુ પેઠાં.	જઘ	રેલ૦	૨૦
બાગ બગીચા બંગલાવાળા, બની રીત થકી સૌને બાખ્યા; મારી ઠોકરને કીધા ઠાલા.	જઘ	રેલ૦	૨૧
સરકારે સાલ્ય કરી લોકોની, સંભાળ કાણુ કહાડે કો કોની; ખખર સાંભળી પછી પોકોની.	જઘ	રેલ૦	૨૨
નુકસાનનું નવ થાએ લેખું, પોનીસનું કામ પાકુ પેખું; ઘરે ઘણું પડ્યાં દોદશ દેખું.	જઘ	રેલ૦	૨૩
માણસનો પેરે ઘર મળતાં, પેઠું પાણી તેથી તે પડતાં; જાણે વીવેકની વાતો કરતાં,	જઘ	રેલ૦	૨૪
વળી વરસાદની તો થાએ હેઠી, આની સાબમતી દોડી વહેલી;			

